

۲۰۱۹/۰۳/۱۶

حمید ارجمند

حکومت بد بهتر است از قوماندان خوب!

افغانستان باید از دوره قوماندان سالاری و تفنگ سالاری به سوی حاکمیت قانون، مبارزه سیاسی قانونی و رسیدن به مناصب دولتی بر اساس شایستگی و رعایت موازین حقوقی و قانونی شناخته شده کشور گذر کند. حکومت متعلق به مردم است که باید بر اساس قوانین و ضوابط رسمی و مشروع عمل کند و مناصب سیاسی غیر شخصی است و به هیچ سیاستمدار و قوماندانی «سرقلفی» داده نمی‌شود. از این منظر، مقاومت آقای نور در برابر تغییر قوماندان امنیه ولایت بلخ، هیچ وجهت قانونی ندارد و تحریک مردم به خشونت و مقاومت علیه او امر حکومت، مصداق جنگ سالاری و قانون شکنی است. آقای غنی هر قدر بد و فاسد باشد، بر اساس قانون حق دارد که مقامات دولتی را برکنار کند. این حق - در صورت پیروزی در انتخابات - برای تیم آقای اتمر که عطا محمد نور نیز شامل آن است، نیز محفوظ است.

نگارنده در این روزنامه به طور پیوسته از آقای غنی انتقاد کرده است، چون خلاهای زیادی در رهبری، اندیشه‌ها، رفتار و گفتارش در گذشته و حال وجود دارد.

یک رییس جمهور حق دارد که مقامات دولتی را حتا به دلایل سیاسی کنار بزند. مخالفت عملی با تصامیم وی، نه تنها خلاف قانون است، بلکه هرج و مرج و برهم خوردن نظم سیاسی و حقوقی کشور را به همراه دارد.

آقای نور با تصمیم رییس جمهور مخالف است و آن را خلاف توافقات قبلی با خود می‌داند. این حرف آقای نور در عین حال که برای شخص وی قابل درک است، از هیچ منظری برای ما مردم توجیه قانونی ندارد. او واضح نمی‌سازد که از کدام مسند و بر اساس کدام قاعده و اصول رسمی می‌تواند به رییس حکومت بگوید که حق تبدیلی قوماندان امنیه ولایت بلخ را ندارد. قرار و مدارهای وی با اشرف غنی، یک توافق شخصی است که الزامیت و مدت آن بسته به توافق دو طرف بوده و در آن پیش بینی نشده است که اگر یکی از طرف ها توافق غیررسمی را نقض کند، چه عواقبی به دنبال خواهد داشت. آقای نور ظاهراً با اتکا بر زور، تحریک عموم به شورش و تشویق قوای مسلح به سرکشی از اوامر رییس جمهور، میکوشد اشرف غنی را وادار به رعایت توافقات قبلی کند.

آقای نور معمولاً از نام «مردم بلخ» جهت کسب مشروعیت برای اقدامات خود استفاده می‌کند. این استفاده عمومی مبهم، کمکی به موضع گیری وی نمی‌کند. آقای نور در ولایت بلخ موافقان و مخالفان خود را دارد. نه کل مردم بلخ از وی حمایت می‌کنند و نه کل مردم بلخ با وی مخالف اند. همچنان تمام آنانی که از آقای عطا حمایت می‌کنند، الزاماً طرفدار اقدامات وی، به ویژه استفاده از خشونت برای دست یافتن به مطالبات سیاسی،

نمی‌باشند. مردم خاطرات بدی از برخورد های مسلحانه شهری چهار دهه گذشته دارند و نمی‌خواهند که به هیچ دلیلی دوباره رویدادهای گذشته تکرار شود.

آقای نور در بدل گرفتن یک سلسله امتیازات از آقای غنی از ولایت بلخ کنار رفت. وی از حامیان داکتر عبدالله در انتخابات ۲۰۱۴ میلادی بود و پس از تقلبات در این انتخابات، به منتقد شدید آقای غنی تبدیل شد. وی بارها حکومت مرکزی را تهدید به شورش و سرنگونی کرد و این تهدیدات را برای حمایت از «حقوق مردم» موجه دانست. او که همواره فکر میکرد ارگ تهدید هایش را جدی میگیرد و کاری برای برکناری اش نمی‌کند، مانورهای سیاسی خود علیه اشرف غنی و تیم وی را تشدید کرد و با رقبای جدی آقای غنی وارد ائتلاف‌ها و درام‌های سیاسی غیرموجه شد. اشتباهات سیاسی وی باعث شد که تیم اشرف غنی در برکناری اش مصمم گشته و علیرغم تهدید های والی سابق بلخ در کنارزدنش از این ولایت موفق شوند. نهایتاً، آقای نور حاضر شد که با تعیین افراد مورد نظرش در پست های کلیدی این ولایت، با این رفتن موافقت کند.

اصرار آقای نور به گماشته شدن افراد مورد نظرش در پست‌های امنیتی و اداری ولایت بلخ، ربطی به منافع مردم ندارد. وی به عنوان یک سیاستمدار و سرمایه دار صاحب منافع معین سیاسی و تجاری در این شهر است که برای حفظ شان نیاز به حمایت و مصونیت دولتی دارد. آقای نور احساس میکند که اگر کنترل اداری و سیاسی این ولایت را از دست بدهد، منافع و مصونیتش به خطر خواهد افتاد. به این ترتیب، اگر آقای غنی هر چقدر فاسد و بد باشد، ولی نظرات و منافع آقای نور در بلخ را رعایت کرد؛ ایشان هیچ مشکلی با ارگ ندارند. اتفاقاً هر زمانی که ارگ حاضر شده است به آقای عطا امتیاز بدهد، وی زبان نقد علیه اشرف غنی را در کام کشیده و از وی استقبال کرده است.

آقای عطا با سیاست تهدید و تطمیع، ترساندن ارگ از شورش و برخورد خشونت آمیز، مایل است که نفوذ خود را در ولایت بلخ حفظ کند. وی این رویکرد را زیر نام منافع مردم و خواست مردم توجیه میکند؛ ولی در واقع، مردم پوششی است بر منافع سیاسی و اقتصادی آقای عطا.

این دیدگاه و رفتار والی سابق بلخ برای آینده حکومت بسیار خطرناک است. فرض کنید که زورمندان محلی و حوزه ای حکومت را تهدید کنند که اگر خواسته هایشان رعایت نشود و مقامات دلخواه آنها در پست های امنیتی و اداری ولایات گماشته نشوند، مردم را به اعتصاب دعوت خواهند کرد و حتا حاضر به استفاده از خشونت خواهند بود. چنین وضعیتی، دولت را تا آستانه فروپاشی میبرد، حکومت تابع زورگویان گردیده و منافع عمومی قربانی می‌شود. درست است که آقای نور و سایر زورمندان از خود چهره مردمی ترسیم میکنند که گویا فکر و ذکرشان رعایت حقوق مردم است، اما در عمل آنها از نام مردم سوءاستفاده می‌کنند. آقای نور نمیتواند ثابت کند که مردم بلخ از اقدامات خشونتبار وی برای حفظ یک قوماندان امنیه، حمایت می‌کنند.

اگر آقای نور روزی رییس جمهور شود و یا در صورت پیروزی آقای اتمر در دولت آینده یک مقام مهم سیاسی یا امنیتی کسب کند، آیا حاضر است که مخالفت یک والی مخالف اوامر حکومت مرکزی را تحمل کند؟ آیا وی قبول میکند که یک والی و یا معاون سیاسی یک حزب زیر نام مردم، شهر را به ناامنی بکشد و همه را به خشونت و اعتصاب عمومی دعوت کند؟ بدون شک، وی زیر نام قانون با این اعتراض ها مقابله خواهد کرد.

به عنوان یک همشهری عادی می‌خواهم به آقای نور بگویم که منافع مردم افغانستان در تقویت حکومتی نهفته است که اوامر آن در سراسر کشور قابل تطبیق باشد و همه جریان‌های سیاسی به این مشروعیت حکومت در

پرتو قانون باور داشته باشند. مخالفت‌های سیاسی نباید به معنای به مشکل کشیدن مشروعیت حکومت و جلوگیری از اجرای اوامر بر اساس منافع و صلاحیت شخصی باشد. اگر حکومت و سنت سیاسی دموکراسی که اساس حاکمیت قانون است، رعایت نگردد، نه آقای غنی نظم و ثبات را در این کشور حفظ کرده می‌تواند و نه آقای اتمر و عطا.

نهایتاً، از آقای نور خواهش من این است که با این صحنه آرای‌ها و ظاهرسازی‌ها از نام مردم سوءاستفاده نکند. وی با اینکه آقای اتمر را فاشیست و معمار آشوب‌های شمال معرفی می‌کرد، وارد تیم انتخاباتی اش شد و به حامی درجه یک او تبدیل گردید. وی در مخالفت با آقای غنی بر طبل خراسان‌گرایی و فارسی‌گرایی می‌کوبید، اما پس از توافق روی اختصاص کرسی‌ها به طرفدارانش، از این مخالفت دست کشید و برای مدت زیادی راه انزوا و حمایت ضمنی از ارگ را پیش گرفت.

مردم تفاوت میان فرصت‌طلبی و دفاع حقیقی از منافع‌شان را درک می‌کنند. مردم پذیرفته‌اند که هیچ خواست سیاسی ارزش آشوبگری و خشونت‌طلبی را ندارد. شاید برای آقای نور حمایت از افرادش در ادارات بلخ ارزش خشونت‌ورزی و تحریک عمومی را داشته باشد، ولی مردم با این رویکرد وی موافق نیستند.

